

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА, ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

Габрильчук Є.В.

студент,

Науковий керівник: Динту В.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПІДРОБКА ДОКУМЕНТІВ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

Технічні характеристики сучасного обладнання дозволяють фальсифікувати практично будь-який вид офіційного документа, державної нагороди, штампа, печатки, бланка. Вільний доступ до результатів науково-технічного прогресу широких мас населення посилює криміногенну обстановку в зазначеній сфері правопорушень, що вимагає від слідчих підвищення рівня володіння методикою розслідування кримінальних справ цієї категорії.

Підробка, виготовлення або збут підроблених документів, бланків має низку особливостей, властивих саме цьому виду злочинів. Відповідно, і провадження слідчих дій (огляд місця події, предметів і документів, допит, огляд і ін.) має виражену специфікою, що вимагає від слідчих її обліку при виборі тактичних прийомів.

Для з'ясування сутності підробки документу необхідно визначитися з поняттям «документ». Термін «документ» походить від латинського, що означає все, що може служити свідченням, доказом чого-небудь [1, с. 196].

У широкому значенні в криміналістиці під документом розуміють будь-які матеріальні об'єкти (носії), в яких тим чи іншим способом зафіксовані відомості про певні факти й обставини, що мають значення для розкриття, розслідування, запобігання злочинам, установлення істини в справі [2, с. 242].

Підробкою документів у юридичній літературі та практиці розуміють протиправні діяння, пов'язані з незаконним виготовленням документів, внесенням змін в документи і використанням цих документів [3, с. 67].

Це несанкціоноване виготовлення документів шляхом повного відтворення справжніх або внесення до останніх будь-яких змін. У словнику-довіднику за ред. О. Силкіна, підлог визначається як незаконне виготовлення документа, а підроблення – як незаконна зміна будь-якої частини документа [4, с. 14].

Інша група науковців під підробленням офіційного документа пропонує розуміти:

1) виготовлення фальшивого посвідчення або іншого офіційного документа, в тому числі й шляхом внесення у бланки посвідчень (документів) завідомо неправдивих відомостей;

2) внесення в справжнє посвідчення (документ) неправдивих відомостей, в тому числі внесення змін в текст посвідчення (документа), які викривляють зміст фактів, що мають юридичну силу і посвідчуються документом. Як підроблення посвідчення (документа) має кваліфікуватись і підроблення на них відбитків печаток і штампів та підписів осіб, які їх склали чи посвідчили, тому що такі відбитки та підписи є складовою частиною посвідчень (документів) [5, с. 435].

Слід відмітити, що в криміналістичній літературі при розгляді підроблених документів автори заправило лише перераховують способи матеріальної підробки документів. Навіть «Словник основних термінів судово-технічної експертизи документів» не розкриває поняття способу підробки документів [6, с. 242]. Разом з цим, визначення способу підробки документів, яке відіграє значну роль в області криміналістичного документознавства, не визначено.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що підробка завжди характеризувалася високим ступенем суспільної небезпеки, так як підроблені документи, бланки дають можливість злочинцям спотворювати дійсну інформацію, зазіхати на порядок документального посвідчення фактів, що мають юридичне значення, та встановлений порядок поведження з ними.

Необхідно відзначити, що дані діяння часто є підготовкою до вчинення інших злочинів, таких, наприклад, як незаконне отримання кредиту, незаконне підприємництво, податкові злочини, шахрайство, розкрадання та ін.

Діяльність по розслідуванню злочинів, пов'язаних з підробкою, досить складна і неоднозначна, що викликає необхідність подальших серйозних наукових розробок і створення методичних рекомендацій.

Список використаних джерел:

1. Криміналістика: підручник / За ред. В. В. Тищенко. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 556 с.
2. Волобуєв А.Ф. Криміналістика : навч. посіб. / За ред. А. Ф. Волобуєва. – К.: КНТ, 2011. – С. 242.
3. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия. М.: Издательство БЕК, 1997. – С. 67.
4. Паспортний контроль: терміни та визначення понять. Словник довідник. О.С. Силкін. – К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2006. – С. 14.
5. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2 т. / [Андрушко П. П. та ін.]; за заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. Ф. Фесенка. – 3-є вид., переробл. та допов. – К. : Правова єдність [та ін.], 2009. – Т. 2, 2009. – С. 435.
6. Словарь основных терминов судебно-технической экспертизы документов. – М.: Юридическая литература, 1985. – С. 242.

Горелік Д.С.

курсант,

Науковий керівник: Петренко С.П.

викладач, капітан поліції,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОНЯТТЯ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ ЯК ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ

Домашній арешт є відносно новим запобіжним заходом для вітчизняного кримінального процесу, адже його було запроваджено після набуття чинності Кримінальним процесуальним кодексом (далі – КПК) України у 2012 р. Відносно новим його слід вважати тому, що за часів дії КПК УСРР 1922 р. домашній арешт був визначений ст.160, де зазначалося, що домашній арешт полягає в позбавленні обвинуваченого свободи у вигляді ізоляції його вдома, з призначенням варти чи без такої [1].

Питання домашнього арешту є найменш вивченим і найбільш спірним у системі заходів процесуального примусу України. У суспільстві та юридичній спільноті поширена думка, що домашній арешт – це новий запобіжний захід, оскільки він не був передбачений КПК України 1960 р.